CZĘŚĆ XXX. № 91. ROK 15. (1844).

TYGODNIK
PETERSBURSKI.
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Grafe, w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego, w Wilnie w xięgarniach Glücksberga, i Zawadzkiego nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna* w Rossyi z pocztą a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 14½ r. *Półroczna*, 7¼ r. sreb. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Grafe *Roczna*, 13 r. sreb. *Półroczna*, 6½ r. sreb. Dla Królestwa Polskiego naznacza się taż sama cena co i w Cesarstwie.

WTOREK, 21 Listopada. / 3 Grudnia.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, *20 Listopada.* / *2 Grudnia.*

Przez Ukazy Cesarskie do Rządzącego Senatu, z dnia 1 Listopada, Starszy Doktor piechoty Gwardyjskiej Rzeczywisty Radzca Stanu *Mend*, mianowany Jenerał-Sztab-Doktorem Floty — 9 tegoż m. zostający przy Sztabie korpusu Inżenjerów Górniczych urzędnik do poleceń szczególnych Radzca Stanu *Pietrow*, mianowany Naczelnikiem Bessarabskiego Solowego Zarządu na miejsce Radzcy Kolleg. *von der Weide*, który zalicza się do Ministerstwa Skarbu — Sprawującym obowiązki Kaukazskiej Izby Skarbowej mianowany zostający przy Ministerstwie Skarbu Radzca Stanu *Bułyczew*.

— P. Głównozarządzający Wydziałem Dróg Kommunikacyj i Gmachów Publicznych doniósł Rządz. Senatowi 18 Października, iż powrócił do Petersburga po ukończeniu oglądu części powierzonego mu najłaskawiej Zarządu.

— P. Minister Oświecenia z dnia 21 Października oznajmił P. Sprawującemu obowiązki Towarzysza Ministra Sprawiedliwości, że N. Cesarz Jmć Najwyżej rozkazać raczył zaliczonego do Ministerstwa Oświecenia Radzcę Honorowego hrabię Adama *Gurowskiego*, z powodu ucieczki jego za granicę, wykreślić ze służby.

— P. Minister Oświecenia miał szczęście złożyć N. Cesarzowi Jmci pierwszą część układanego przez Professora Zwyczajnego Uniwersytetu Kazańskiego Radzcę Stanu *Kowalewskiego*, Mongolo-Rusko-Francuzkiego Słownika; N. Pan łaskawie przyjąwszy tę xiążkę, ze względu na odznaczające się uczone prace Radzcy Stanu Kowalewskiego raczył w dniu 9 bieżącego Listopada nadać mu order Św. Włodzimierza 4 klassy.

— 13 bieżącego miesiąca odbył się pogrzeb sławnego Kryłowa, tego dnia o godzinie 10 rannej liczne zgromadzenie wielkich dygnitarzy Państwa, uczonych, literatów, dam, napełniło cerkiew św. Izaaka Dalmatskiego w Admiralicyi, gdzie Najprzew. *Justyn*, Wikary Metropolii S.-Petersburskiej odprawił nabożeństwo żałobne, a Przew. *Małow*, protojerej Soboru św. Izaaka, miał krótką, tkliwą przemowę. Następnie trumna była wyniesiona z Cerkwi i postawiona na pogrzebowym rydwanie przez Jenerałów i innych wysokich urzędników, wśród których zauważano, Jenerała jazdy Jenerał-Adjutanta hrabię *Orłow*, Jenerała piechoty *Skobielew*, Jenerał-porucznika *Waxmut*, Jenerał-majora *Rostowcow*, wykonawcę testamentu zmarłego poety, i t. d. i t. d. Studenci Uniwersytetu otaczali rydwan, utrzymywali baldachin i nieśli ordery. Tłum niezliczony ludzi przeprowadzał zwłoki do monasteru św. Alexandra Newskiego, gdzie msza żałobna celebrowana była przez Najprzew. *Antoniego*, Metropolitę Nowgorodzkiego, S.-Petersburskiego, Estlandskiego i Finlandskiego, w assystencyi Najprzew. *Justyna*, Wikarego Metropolii i *Atanazego*, biskupa Winnickiego. Zwłoki Kryłowa złożone zostały obok grobowca przyjaciela jego M. Gniedicza, znanego tłumacza Iljady.

Pszczoła Północna, z której te szczegóły bierzemy, dodaje że położono na głowę nieboszczyka ten sam wawrzynowy wieniec, który mu spółcześni ofiarowali w dniu 50-letniego jubileusza jego poetyckiego zawodu, na sercu zaś umieszczono kwiaty które N. Cesarzowa Jmć raczyła mu przesłać w rozmaitych okolicznościach w dowodzie Swego szczególnego zadowolenia, i które zmarły zachował jako świętą pamiątkę; zamiast zaś herbów, ozdoby grobowe przedstawiały wyobrażenie medalu wybitego z powodu jubileuszu Kryłowa; jeden exemplarz takowego medalu przez P. Mi-

nistra Oświecenia, Rzeczyw. Radzcę Tajnego *Uwarow*, złożony był w trumnie, w chwili jej zamknięcia.

— Gazeta Akademicka Petersburska donosi, że P. Minister Oświecenia, za upoważnieniem Najwyższém wkrótce otworzy składkę na wzniesienie pomnika na grobie znakomitego poety Kryłowa.

— W Biulletynie Akademii Nauk Petersburskiej (Tom III, № 20) donoszą, że na jej posiedzeniu, 13 Września, czytany był list Kazańskiego Professora Klausa, o odkryciu przez niego nowego metallu, w pozostałości po oczyszczeniu Platyny. Metall ten otrzymany został w postaci szaroczarnego proszku, znacznie lżejszego od Irysu. P. Klaus umyślił nazwać ten metall *Rutheniuon*.

— Professor tutejszego Uniwersytetu P. S. *Kutorga* w ciągu bieżącej zimy będzie dawał publiczne lekcye: *O człowieku we względzie przyrodzono-historycznym;* lekcye rozpoczną się 2 Grudnia i dawane będą aż do Wielkiego Tygodnia, w Soboty od pół do 8 do 9 godziny wieczorem, w jednej z sal Uniwersytetskich. Bilety, po 8 rubli srebrem, biorą się u Szwajcara Uniwersytetu.

— Gazeta Policyjna Petersburska ogłosiła co następuje: «Oznaczona prawem (Annex do 31 art. Ustawy o Gospodarstwie miejskiém, Tom XII Układu Praw wyd. 1842) liczba traktyerowych zakładów już istnieje w tutejszej stolicy; tymczasem nieustannie przychodzą do P. Ministra Spraw Wewnętrznych prośby o pozwolenie otwarcia nowych zakładów tego rodzaju, jakowe prośby, zawierające nieuzasadnione domagania się, powiększają jedynie korrespondencyą urzędową.

«W skutek tego niniejszém obwieszcza się, że przyjęcie prośb w pomienionym przedmiocie zostaje wstrzymane z tego mianowicie powodu, że Petersburg ma już liczbę prawem określoną traktyeroni.»

UKAZY RZĄDZĄCEGO SENATU.

1) *27 Października.* Z ogłoszeniem Konwencii Dworów Rossyjskiego i Portugalskiego, na mocy której, poddani Cesarstwa Rossyjskiego i Królestwa Polskiego przy obejmowaniu i wywożeniu spadków w Królestwie Portugalskiem, i nawzajem poddani Królestwa Portugalskiego przy obejmowaniu i wywożeniu spadków w Cesarstwie Rossyjskiem i Królestwie Polskiem, nie ulegają żadnemu osobnemu poborowi. (Konwencija ta, podpisana w Petersburgu 3 Maja b. r. przez pełnomocnika N. Cesarza Wszech Rossyj, H. Nesselrode i pełnomocnika N. Królowej Portugalskiej Borges, została potwierdzona przez N. Cesarza d. 8 Lipca b. r.)

2) *1 Listopada.* Z ogłoszeniem rozkazu N. Cesarza aby prawidła o naznaczeniu pensij emerytalnych urzędnikom którzy służyli jako obrani przez szlachtę, a gażę pobierali z różnych źródeł, stosowały się także i do przyznawania jednorazowego wsparcia.

3) *12 tegoż m.* Z ogłoszeniem potwierdzonych przez N. Cesarza d. 6 Listopada Zdań Rady Państwa następującej treści:

I. Zmieniając odpowiedne temu artykuły Układu Praw, postanowić: na granicach z Austryją i Prussami wymienionych w § 2 art. 9 Ust. Rekruts. (Ukł. Praw T. IV wyd. 1842 r.) każda rekrutska dzielnica (участокъ) mieszczan i włościan wszelkiego nazwania, mająca prawo odbywać rekrutską powinność pieniędzmi, jeśli po ogłoszeniu zaciągu złoży kwit z postawionego na zaliczenie rekruta (зачетную квитанцію), to kwit takowy może być jej zaliczony tak w całości, jako też i częściowo, zamiast pieniędzy przypadających za ten nabor podług rozkładu, a mianowicie; każdy zupełny rekrut wyrażony w kwicie ma być liczony za tysiąc części (art. 60 § 1, art. 66, 72, 77 tejże Ustawy) a każda część ma być przyjmowana do zaliczenia na wybor po 30 k. sr. podług art. 73; do zupełnego zaliczenia kwit zwracać gromadzie ze stosownym napisem, a po zaliczeniu wszystkich części kasować podług art. 443 Rekrutskiej Ustawy.

II. Zmieniając i dopełniając odpowiedne artykuły Układu Praw postanowić: Umowy o najmowaniu na rekrutów, ludzi od poddaństwa uwolnionych, tak już do stanu jakiego zapisanych, jako też i nigdzie jeszcze niezapisanych, powinny wszędzie i koniecznie zawierać się w Izbach Skarbowych, ze ścisłem zachowaniem przepisów postanowionych w art. 341 Ust. Rekrutskiej. W razie wzbraniania się najemnika od wypełnienia umowy, zawartej podług dawnych prawideł nie w Izbie Skarbowej, umowy te rozpatrują się znowu na osobnej sessyi, pod prezydencią Gubernatora; 2) Poddani nabyci nie ze wsiami, lecz familijami lub pojedyńczo, nie mają być stawieni na rekrutów za włościan nawego dziedzica, przed upływem roku od czasu nie tylko kupna i nowego zapisania tych ludzi w spisach podatkowych, lecz i rzeczywistnego osiedlenia ich w dobrach nabywcy.»

KROLESTWO POLSKIE.

«Rada Administracyjna Królestwa Polskiego, zapatrzywszy się na przepisy zatwierdzonej Najwyżej w d. 31 Slerpnia 1840 roku Ustawy Szkolnej, która wskazuje zasady co do utrzymania i zaprowadzenia Szkół Elementarnych, pragnąc ustalić ich byt, jak niemniej przez zapewnienie losu nauczycieli tychże szkół, pobudzić ich do gorliwego poświęcenia się właściwym obowiązkom, Rada Administracyjna Królestwa, na mocy udzielonego jej przez Najjaśniejszego Cesarza i Króla upoważnienia, postanowiła i stanowi, co następuje:

Art. 1. Za środki dostateczne do utrzymania szkoły elementarnej, wskazane w § 5 i 6 Ustawy Szkolnej, uważane być ma: a) Dom własny na pomieszczenie szkoły i nauczyciela, z potrzebnemi zabudowaniami gospodarskiemi, a w braku takowego stosowny fundusz na najem lokalu: b) ogród dla nauczyciela najmniej mórg jeden miary nowopolskiej, lub odpowiednie wynadgrodzenie w pieniądzach; c) opał dla szkoły i nauczyciela, w naturze lub pieniądzach;

d) płaca etatowa nauczyciela, za którą ma być uważana nietylko składka w pieniądzach, ale i inne stałe wyznaczone dochody w ziarnie, jarzynach; gruntach i t. p.; co wszystko winno być podług cen normalnych oszacowane na pieniądze i do etatu wprowadzone; e) fundusz stosowny na wydatki nadzwyczajne, jako to opłatę podatków, utrzymywanie czystości, materjały piśmienne, nadgrody dla uczniów, kupno książek do bibljotek szkolnych i t. p.

Art. 2. Za płacę dostateczną dla nauczyciela, stosownie do ustępu d. powyższego artykułu oznacza się w miastach najmniej rubli srebrnych sześćdziesiąt, a na wsiach najmniej rubli srebrnych 45, rocznie i podług tego wszystkie szkoły elementarne, tak istniejące, jak i w przyszłości utworzyć się mogące, w miarę posiadanych dostatecznych środkow na ich utrzymanie, uważane będą za stałe i podzielone na 4-ry klassy, stosownie do wysokości płacy nauczyciela, w miastach najmniej r. sr. 60, 90, 120 i 150, na wsiach zaś najmniej r. sr. 45, 75, 105 i 120 rocznie wynoszącej.

Art. 3. Istniejące obecnie szkoły elementarne podzielone być mają na stałe i niestałe; do pierwszych należą te, które posiadają dostateczne fundusze na ich utrzymanie w art. 1-szym i 2-gim niniejszego Postanowienia wskazane; do drugich zaś te, które takowych funduszów nie posiadają.

Art. 4. Szkoły Elementarne stałe, będą mieć ustanowione normalne etaty podług zobowiązań, w aktach stowarzyszeń zaciągniętych, których to szkół wszelkie należytości, pod jakimbądź tytułem, czy to w naturze, czy w pieniądzach, aktami stowarzyszeń Szkół Elementarnych zapewnione: uważane jako ciężar uprzywilejowany, wpisu hypotecznego nie wymagający, ulegać będą prostej exekucji Administracyjnej, a co do funduszów w gotowiźnie uiszczanych, wpływać będą do właściwych Kass Powiatowych.

Art 5. Nauczyciele Szkół Elementarnych stałych, przyłączeni zostają na mocy niniejszego do stowarzyszenia Emerytalnego, poczynając od dnia 1 Stycznia 1844 roku i od tegoż dnia nabywać będą prawa do pensij wysłużonych na zasadach Ukazów Emerytalnych z dnia 19 Kwietnia (1 Maja) 1825 roku, oraz Ukazu z d. 2 (14) Lipca 1841 roku.

Art. 6. Składka emerytalna $\frac{6}{100}$ wynosząca, uiszczaną będzie stosownie do art. 16 Ukazu z dnia 19 Kwietnia (1 Maja) 1825 roku, oraz art. 1 Ukazu z dnia 2 (14) Lipca 1841 roku, w połowie przez samych Nauczycieli Szkół Elementarnych stałych, w połowie zaś przez Skarb Królestwa.

Art. 7. Nauczyciele Szkół Elementarnych stałych, którzyby chcieli nabywać prawa do pensji emerytalnej, za czas, przed powyższym terminem wysłużony, obowiązani są sami, bez żadnego przyłożenia się Skarbu, stosownie do art. 34 dodatkowego Prawa emerytalnego z r. 1841, wnieść za cały czas służby poprzedzającej rok 1844 podwojną składkę emerytalną po $\frac{6}{100}$ od pobieranych płac, wraz z procentem składanym.

Art. 8. Wszelkie oszczędności na funduszach dotychczasowych Szkół Elementarnych w depozycie Bankowym znajdujące się, jak równie i oszczędności na bieżących etatach Szkół Elementarnych stałych osiągane, stanowić będą ogólny remanent Szkół Elementarnych do dyspozycji Kuratora pozostawiony, z przeznaczeniem takowego, na kolejne w marę uznanej potrzeby uskutecznianie reparacji upadających i stawianie nowych zabudowań szkolnych, jak niemniej zaopatrywanie tychże Szkół we wszelkie inne w miarę uznania potrzeby. Nadto, dla zapewnienia regularnego wpływu składki Emerytalnej, Komisja Rządowa Przychodów i Skarbu otrzymywać będzie z takowego funduszu rezerwowego stosowne zaliczenia, które następnie z właściwych wpływów uiszczonej przez samych Nauczycieli składki emerytalnej, do ogólnego remanentu zostaną powrócone.

Art. 9. Szkoły elementarne niestałe, w miarę jak udowodnią posiadanie środków potrzebnych do ich utrzymania, w art. 1 i 2 niniejszego Postanowienia wskazanych, należeć będą do szkół elementarnych stałych, i ulegać wszelkim przepisom niniejszego postanowienia, oraz korzystać z dobrodziejstwa przypuszczenia ich Nauczycieli do stowarzyszenia emerytalnego.

Magistrat Miasta Warszawy.

«Na przedstawienie p. o. Naczelnika Wojennego gubernji Lubelskiej: że spisowi żadnego prawnego wyłączenia od zaciągu nieposiadający, dla uwolnienia się od służby wojskowej zawierają częstokroć po perjodycznem co rok sprawdzenia już Xiąg Ludności, a nawet po superrewizji, związki małżeńskie z kobietami daleko starszemi od siebie i mającemi kilkoro dzieci, co zwykle najbardziej utrudnia wykonanie w terminie właściwym poboru, JO. Xiążę Namiestnik Królestwa rozkazem swym dnia 3 (15) Października r. b. № 5,518, polecił Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych zarządzie: 1) Aby co rok przy sprawdzaniu Xiąg Ludności podawano do powszechnej wiadomości przez Dzienniki Gubernjalne, oraz z ambon w Cerkwiach i Kościołach ogłaszano: iż spisowi, którzy po ukończonem sprawdzeniu Xiąg Ludności zawrą związki małżeńskie, jeżeliby z kądinąd prawne wyłączenie od zaciągu im niesłużyło, to z tytułu zawartego małżeństwa nie będą mieli żadnego prawa do oszczędzenia od służby wojskowej; 2) Aby Proboszcze parafji i urzędnicy Stanu Cywilnego przy zawieraniu przez spisowych małżeństw po ukończoném sprawdzeniu corocznem Xiąg Ludności ostrzegali, tak spisowych jako też ich narzeczone, tudzież rodziców i opiekunów, że z tytułu zawierającego się małżeństwa nie będą mogli rościć żadnego prawa do oszczędzenia ich od zaciągu. — W wykonaniu powyższej woli Jego Xiążęcej Mości, Kommisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych Reskryptem z d. 30 Paździer. (11 Listopada) r. b. № 23,865—45,355 poleciła ogłosić rzeczony rozkaz przez pisma publiczne. W skutek tego Magistrat miasta Warszawy podaje do powszechnej wiadomości powyższą wolę JO. Xięcia Namiestnika Królestwa, a to, iżby żaden ze spisowych nietłumaczył się nie-

wiadomością onego i z tytułu zawartego małżeństwa nie rościł sobie prawa do oszczędzenia go od zaciągu.»

W Warszawie d. 31 Października (12 Listopada) 1844 r.

Prezydent *Graybner.*

Naczelnik Kancellarji *G. Juhołkowski.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

ANGLIJA. *Londyn 16 Listopada.* Królowa Jmć wróciła wczora do zamku Windsor z wycieczki do Burghley-house, rezydencyi margrabi Exeter.

— Temi dniami, na Tamizie, na statku parowym *Gipsy-Qveen* zdarzył się okropny przypadek. Podczas dokonywanych prób z klapą kotła parowego, pękł cylinder zawierający parę, która wypadłszy z największą gwałtownością, obwarzyła śmiertelnie sześciu ludzi, w tej liczbie P. Samuda, właściciela statku, a brata sławnego wynalazcy drogi żelaznej atmosferycznej. P. Samuda zostawał półtory godziny wystawiony na akcyą pary, wprzód nim podobna było dostać się aż do niego. Gdy chciano wynieść trup jego mięsa oddzieliły się od kości. Miał on tylko 31 lat wieku; w liczbie innych ofiar najstarszy miał 44 lat, jeden był tylko 18-letni. Nakazane jest śledztwo o przyczynach wypadku; machina i kocioł parowy pozostały nietknięte. Statek kosztował 15,000 funtów sterlingów.

— Wczorajsza poczta Amerykańska przywiozła kilka następnych nowych szczegółow o ostatnim huraganie. «Wody jeziora Erié, jako prawdziwa lawina wodna, wpędzone były wiatrem na miasto Baffalo; w mniej niż godzinę, woda wzniosła się na stop dziesięć, zmiatając domy, fabryki, warstaty, zalewając na przestrzeni mili angielskiej mieszkania z ludźmi, stajnie i obory z bydlętami, i t. d. Wszyscy są w obawie o trzy statki parowe, które wtedy były na jeziorze; w porcie, wielkie okręty uderzane burzą jedne o drugie zostały uszkodzone.

— W czasie obecności Króla Ludwika Filippa w Windsor, Akademja Królewska sztuk pięknych w Londynie przesłała temu Monarsze adres, który wręczył mu sir Robert Peel. Adres ten jest ułożony w następnych wyrazach: «My prezes rady i członkowie akademji sztuk, prosiemy o pozwolenie zbliżenia się do W. Kr. Mości, w celu połączenia się do objawień powszechnych szacunku szczerego i serdecznego przyjęcia, jakie towarzyszyły Waszej Kr. Mości w Anglji, z powodu szczęśliwych odwiedzin oddanych naszej łaskawej i wielce ukochanej Monarchini. Jako artyści pragniemy żywo, by głos sztuk naszej ojczyzny był słyszanym także w świetnym chorze życzeń, który powitał przybycie W. K. Mości do ludu mogącego sprawiedliwie ocenić twoje wielkie cnoty, i narodu, który tak godnie przedstawiasz N. Panie. Ale pragniemy najsilniej złożyć hołd naszej wdzięczności w imieniu tych prac szlachetnych, którym życie nasze poświęciliśmy za opiekę szczodrą, jaką im zawsze udzielałeś N. Panie w czasie twego oświeconego panowania. Niepotrzebną i niestosowną byłoby rzeczą mówić W. K. Mości o ważności sztuk pięknych; ich pochwały w sposób niezatarty wyryte są w pamięci wieków, a ich potęga objawia się głównie w ulepszeniu charakteru człowieka. Wasza Kr. Mość najlepiej dowiodłeś to, że pojąłeś ich ważność w ciągłych usiłowaniach o ich rozwinięcie. Starałeś się gorliwie N. Panie o zyskanie dla twego kraju dobrodziejstw cywilizujących, i pragnąłeś przyłączyć w twej historji do świetności tej sławy, jeszcze chwałę nie zawartą tych wielkich narzędzi cywilizacji i wydoskonalenia.

«Osiągnąłeś N. Panie cel, jaki sobie założyła twoja patrjotyczna duma, gdyś wznosił sztuki do wysokiego położenia, na jakie zasługują pomiędzy najważniejszemi interesami społeczeństwa; gieniusz narodowy twego kraju godnie odpowiedział na twe wezwanie. Utworzyłeś szkołę sztuki, która zajmuje sławne miejsce pomiędzy temi towarzystwami cywilizowanemi, które pragną połączyć tryumf pokoju z trofeami wojny. Utworzyłeś wielkich artystów i wielkie dzieła i kiedy z całą szczerością, która powinna odznaczać prawdziwych artystów, przyklaskujemy ich doskonałości, uznajemy ich sławę, pragniemy żywo w duchu przyjaznego współubiegania, walczyć z ich zasługą i sławą. N. Panie cieszymy się opieką i protekcją łaskawej Królowej, która nas zachęca szlachetnie do czcigodnego współubiegania; tak jak ty N. Panie, pragnie ona zapewnić swemu ludowi dobrodziejstwa jakie tworzy porządek, swoboda i pokój; jak ty N. P. posiada ona wysokie przymioty, które są powodem, że kocha z pełną interesu pieczołowitości te prace, które są oznaką stanu udoskonalenia w krajach ucywilizowanych, których skutkiem jest złagodzenie serca, wzniesienie myśli, i panowanie nad złemi namiętnościami człowieka. Prosiemy Boga N. Panie, byś mógł żyć długo jeszcze i być świadkiem szczęśliwych wypadków tych prac oświeconych, i znalazł swą nadgrodę w pokoju, pomyślności i szczęściu ludu prawego, szlachetnego i wdzięcznego.»

Prezes Martin Shee, etc. Tu następują podpisy artystów.

FRANCYA. *Paryż 17 Listopada.* Odjaźd Xiężny de Joinville do Brezylii jest nateraz zaniechany i J. K. Wysokość przepędzi zimę ze swym Wysokim Małżonkiem na wyspach d'Hyères.

— Jenerał Amettler, jeden z przywodzców ostatniego spisku w Hiszpanii, oraz jego adjutant, którzy, zatrzymani na naszej granicy, przywiezieni byli do Paryża, teraz wyprawieni zostali pod konwojem do Châlons na Marnie.

— Margrabia de Lavalette, konsul jeneralny francuzki w Alexandryi, w Egypcie, i P. de Nyon, konsul jeneralny w Tangerze, przybyli do Poryża.

— Dyrektor Muzeów Królewskich podaje do wiadomości artystów, że roczna, publiczna wystawa ich utworow rozpoczęta będzie 15 Marca 1845 i trwać będzie do 15 Maja. Z tego powodu Muzeum Królewskie zostanie zamknięte

dla prac przygotowawczych, bez żadnego dla nikogo wyjątku.

— W tych dniach Akademija Nauk obierała członka w oddziale Chemii, na miejsce P. Darcet. Kommisya podała z kandydatów: na pierwszego P. Frémy, na drugiego P. Balard, na trzeciego P. Péligo, na czwartego *ex equo* PP. Cahours i Milon. Przed głosowaniem P. Péligo cofnął się. Członków głosujących było 54. P. Balard za pierwszém *turnum* otrzymał 38 głosów, to jest większość konieczną; P. Frémy miał za sobą 26 głosow pozostałych. P. Balard został ogłoszony Członkiem Akademii.

— Zapewniają że Rząd jest w układach z P. Ruolz o wyzłocenie na nowo kopuły Inwalidów. Za Cesarstwa to wyzłocenie kosztowało półtora miljona franków; P. Ruolz podejmuje się tej roboty przez process galwanoplastyczny za połowę tej summy.

— Gazeta jedna donosi o małżeństwie, mającém się wkrótce zawrzeć między P. Gudin, sławnym malarzem widoków morskich i córką lorda James Hay, bliską krewną Xięcia Wellington.

— Minister Spraw Wewnętrznych wyznaczył Kommisyą dla zdania sobie sprawy we względzie możności i użyteczności zaprowadzenia telegrafów elektrycznych na linijach dróg żelaznych.

— Przedsiębierca jeden wszedł do Rządu z prośbą o udzielenie mu wyłącznego pozwolenia na zbudowanie swoim kosztem drogi żelaznej z Algeru do Blidah; proszący obowiązuje się wozić pocztę bezpłatnie a wojska, za opłatą 1½ franka od żołnierza. Podróż z Algeru do Blidah będzie się odbywała w ciągu półtory godziny.

— W Marsylii temi dniami zdarzył się przypadek, który w okropności nie ustępuje temu, o jakim wyżej wspomnieliśmy pod rubryką Londynu. Z portu Marsylii wychodził statek parowy *El Secundo Gaditano* i ledwo kilka staj przeszedł drogi, kiedy Dowodzca, chcąc uniknąć okrętów, do portu wchodzących, dał rozkaz umniejszyć siłę pary ale przez smutne zapomnienie nie otworzono jednoczasowie klapy i gaz wypadł przez komin wraz z żarzewiem; w tejże chwili postrzeżono że jeden z kotłow pękł; czterej robotnicy zostali natychmiast obwarzeni parą; ludzie ci stawili okropny widok, kiedy byli wyniesieni na pokład. Jeden miał oczy zupełnie zwarzone; u innych skóra z twarzy i rąk oblazła, wisiała krwawemi szmatami. Na ten widok nieopisane uczucie litości powstało w sercach tłumnie zgromadzonych widzów; łzy były na wszystkich oczach które oglądały ofiary strasźliwego przypadku. Statek wszedł na powrot do portu, skaleczonych odniesiono do szpitalu. Prócz tych czterech robotników, którzy w chwili pęknienia znajdowali się przy samym kotle, nikt z podróżnych nie poniosł szwanku.

HISZPANIJA. *Madryt 11 Listopada.* W Kadyxie zaszły niejakie rozruchy sprawione przez Ayacuchos czyli Esparteristów.

— Na posiedzeniu 7 b. m. Kongres zajmował się sprawami wyspy Kuby i deputowany Llorente wyttawiał potrzebę uchwalenia jeszcze na bieżącej sessyi prawa karnego przeciw handlowi murzynów, ażeby zachować dobre porozumienie z jedném wielkiem Mocarstwem. Podług gazety Powszechnej Pruskiej doniesienia P. Castillo z Rzymu są dość zaspokajające. Wszakże dotąd Ojciec święty nie dał jeszcze temu agentowi posłuchania urzędowego z powodu że to będzie mogło nastąpić dopiero po uznaniu politycznem Królowej Hiszpańskiej. Tymczasem Sekretarz Stanu Kardynał Lambruschini ma zlecenie traktowania z P. Castillo. Złożone już zostały Stoliny Apostolskiej zasady Konkordatu, które wszakże nieprędzej będą mogły być przyjęte, jak po uprzątnieniu stawiących się trudności w uznaniu Izabelli II jako Królowej z prawa.

— W jednej Madrytskiej gazecie czytamy: «W Kollegium San Carlos w Madrycie jest sala dyssekcyj anatomicznych dokąd przynoszą ludzi zmarłych w ogólnym szpitalu. W tych dniach uczniowie zaczynali dyssekcyą trupa. Jakie było ich zadziwienie gdy ujrzeli że zmarły nie miał serca! Dalej rozbiór prowadząc znaleźli że człowiek ten miał serce umieszczone na prawej stronie piersi. Również miał on z prawej strony wszystkie trzewy zwykle położone z lewej. Wątroba była na lewej. Odkrycie to było należycie sprawdzone przez professorów. Jest to piąty podobny przykład w historyi anatomii. Ciało tak rzadkiej organizacyi wzięte zostało do gabinetu osobliwości.

HOLLANDYA. *Haga 14 Listopada.* Xiążę Henryk Niderlandski wrócił do tutejszej stolicy wczora wieczorem z podróży na Morzu Środziemném.

BELGIJA. Ostatnimi dniami Zwierzchność Celna, powziąwszy podejrzenie względem rynek glinianych z pasztetami Strasburskiemi, których trzynaście razem przewożono przez granicę, otworzyła te naczynia i zamiast pasztetami, znalazła je napełnione listami zapieczętowanemi, które w celu uniknienia opłat pocztowych tym sposobem przemycano. Listy te, w liczbie 980, z mocy prawa zostały skonfiskowane.

AUSTRYA. *Galicya.* Z powodu nieurodzaju zboża tego roku w Galicyi N. Cesarz Jmć raczył darować tej prowincyi czwartą część podatku gruntowego.

Węgry. Duchowieństwo Węgierskie poświęciło uroczyście w Pesth rozpoczęcie robot drogi żelaznej która w linii prostej przebywać będzie całe Węgry od Presburga do Debreczyna. Niezwłocznie po skończonym obrzędzie, któremu byli obecni z motykami w ręku, robotnicy drogi w liczbie 600, cała ludność stolicy udała się ku mostowi żelaznemu, mającemu połączyć wkrótce dwa miasta: Budę i Pesth. Ten wspaniały most będzie pierwszym który ręka ludzka zdołała rzucić na pienistym Dunaju od czasu jak Trajan, idąc na podbicie Scytów, wzniosł ten, którego rozwaliny widać dotąd na granicy Wałachii i Serbii.

Czechy. Podług ostatniego popisu kraj nasz liczy 4,457,120 mieszkańców płci obojéj.

HANOWER. 11, 12 i 13 Listopada panowała w Goslar tak gwałtowna burza, jakiej nie pamiętają. Kanał i rzeka Gose wystąpiły z brzegów i zniosły mnostwo domów, mostów i drzew. Trzech ludzi zginęło.

SZWECYA. Odkryto w górach Schiangeli, położonych w Tornea-Lappmark, najpółnocniejszej prowincyi Laponii Szwedzkiej bogate kopalnie miedzi, której żyły rozchodzą się tysiącami na samej prawie powierzchni ziemi, na 78,000 sążni kwadratowych. Podług wyrachowania Inspektora Górnictwa mina ta może dostarcać tysiącami centnarów metallu rocznie przez lat dwieście. Szczęściem miejscowość jest nader leśna, co ułatwi wyrabianie metallu.

NEAPOL, *30 Października.* Solfatara w Puzzuoli, Forum Wulkana u starożytnych, opiewana przez Silviusa Italika, Owidyusza, Petroniusza i P. Korneliusa Sewera, zaczęła temi dniami wyrzucać zamiast ognia wodę. Ostatni wybuch Solfatary, połączony z trzęsieniem ziemi, zdarzył się w 1,198.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

Paryż 19 Listopada. Wiadomości z Hiszpanii są następujące: z Madrytu pod d. 12 b. m. piszą, że z ogólnych korrespondencyj daje się widzieć, iż poruszenie w Kadyxie miało związek z zamiarem powstania w Algesiras i na równinie Gibraltarskiej. Zapewniają że Esparteristowski jenerał Nogueras znajduje się w zatoce Gibraltarskiej z pewną liczbą przybyłych z Londynu emigrantów.

— Rząd Francuzki ogłosił depeszę następującą:

Madryt 13 Listopada.

«Wstęp do nowej Konstytucyi został dziś przyjęty na Kortezach w wyrazach proponowanych przez Rząd i Kommisyą.»

(Nowiny z Londynu nie mają interesu.)

(Journ. de S. P. Psz. Poln. R. I.).

UWIADOMIENIE LITERACKIE.

(Udzielono).

«Postąpiła do przedaży tylko co z druku wyszła xiążka Szlachcic Zawalnia, czyli *Białoruś w fantastycznych opowiadaniach przez J. Barszczewskiego*, poprzedzona krytycznym rzutem oka na Literaturę Białoruską przez *Romualda Podbereskiego*, ozdobiona ryciną *Rudolfa Żukowskiego* przedstawiającą głowne sceny opowiadań, odbitą podług nowego sposobu *dwoma tonami*, w litografii Paryskiej. Tomik I. Petersburg, u Kraja, 1844.

Cena na miejscu: ——— kopiejek sreb. 50.

Adress. *Въ С.-Петербургѣ, на Невскомъ Проспектѣ, въ домѣ Лютеранской церкви, въ книжномъ магазинѣ Г. Эйнерлинга.*

OD WYDAWCY.

Tygodnik Petersburski będzie wychodził w roku przyszłym 1845 podług dotychczasowego układu i w takimże formacie. Prenumerata roczna kosztuje z pocztą, a w Stolicy z noszeniem do mieszkań, *czternaście i pół*, półroczna *siedm i pol rubli srebrem.* Wydawca ponawia prośbę, iżby osoby doświadczające zawodu w dokładném i wczesném odbieraniu Tygodnika, z zażaleniami swemi, i, jeżeli można, z dowodami, udawały się w prost do niego, Wydawca zaś nieomieszka przełożyć je właściwej władzy dla wyjednania rychłego zadośćuczynienia.

KURS WEXLOWY, PIENIĘŻNY I AKCYOWY.

Petersburg, 17 Listopada.

Za rubel srebrny:

Na Londyn.	na 3 m.	37 23/32, 11/16 pens.
— Amsterdam.	— — —	191 cens.
— Hamburg.	— — —	34 1/8, 5/16 szel.
— Paryż.	— — —	401 1/2, 402 cent.

AKCYE.	Przedano po Rubli srebr.
1 Tow. zabeśp. od ognia	—
2 —— ——— — ——	88.
Komp. Amerykansk	—
—— Żeglugi parowej	—
—— Wód mineralnych	—
—— Oświecenia gazem	60.
—— Przędzenia bawełny.	—
—— Zeglugi parowej Baltyckiej	—
—— Drogi żelaznej Carskosielskiej	68.
Fabryki Carewskiej perkalów	—
Zakładania rzeczy i przedm. wielkiej objętości.	56.
Zabezpieczenia życia	63.
Obligacye polskie poż. 300 zł.	91 1/4.
——— ——— — 500 zł.	85 5/7.
Polskie Certyfikaty Lit B. 200 zł.	26 1/7.

Pozwala się drukować. St.-Petersburg 20 Listopada 1844 roku. *Cenzor Ignacy Iwanowski.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.